

Hieronder de belangrijkste brieven van de minister aan de tweede kamer.

Brief dd	Betreft
11 februari 2013	Toezending stukken
22 augustus 2013	Aanbieding onderzoeken
17 januari 2014	Gaswinning Groningen
5 februari 2014	Beantwoording vragen
5 februari 2014	Kamerdebat, transcriptie
6 mei 2014	Voortgang
8 juli 2014	Voortgang
9 oktober	Kamerdebat, transcriptie
15 december 2014	Toelichting Winningsbesluit

In deze brieven/debatten doet de minister toezeggingen aan de kamer maar ook toezeggingen aan de regio. Voor een aantal belangrijke onderwerpen blijkt dat de deadlines keer op keer niet gehaald worden.

Brief dec 2014: Kamp: “De verwachting is dat de frequentie en kracht van de aardbevingen de komende jaren zullen toenemen. Er is geen eenduidig wetenschappelijk bewijs dat het regelen van de seismiciteit door middel van maatregelen in de gasproductie mogelijk is. Er is geen directe relatie gebleken tussen de winning in Eemskanaal en de seismiciteit in het westen van het gebied (stad Groningen) Wel wordt verwacht dat verlaging van de totale winning een positief effect heeft op de seismiciteit in het gehele gebied.”

Winningsbesluit

Het ontwerpwinningbesluit is op 17 januari 2014 genomen en heeft vervolgens van 14 maart tot 24 april ter inzage gelegen. In mei en in juli is aangegeven dat het definitieve winningsbesluit medio augustus ter inzage wordt gelegd. In oktober is aangegeven dat het definitieve winningsbesluit in plaats van eind oktober (kamerdebat) half december komt. In de brief van 15 december wordt aangegeven dat het besluit er 9 januari 2015 ligt.

Debat 9 oktober

Ik had nog een vraag over het gaswinningsbesluit. Heeft de minister al een indicatie wanneer dat definitief is? Hij zei: deze maand. Kan ik er dan van uitgaan dat dat besluit eind oktober naar buiten komt?

Minister Kamp:

Ja. Voor eind oktober.

De gemeente Groningen heeft zienswijzen ingediend. Uitstel geeft alleen meer onduidelijkheid. Daarnaast hebben wij het verzoek in de zienswijze opgenomen om een impactstudie naar de stad uit te voeren.

Bouwnormen

Op 17 januari 2014 geeft de minister aan dat hij de NEN cie gevraagd heeft een voorlopige praktijkrichtlijn op te stellen. De NEN cie is in september 2013 gestart en de NPR zal medio 2014 afgerond worden (zie ook brief 6 mei; in de zomer). De NPR geeft regels voor nieuwbouw maar ook voor bestaande bouw. Ter overbrugging is het NEN interimadvies (alleen voor nieuwbouw) er 15 mei gekomen (toezegging in debat van 5 febr). Op 8 juli wordt gesproken over gereedkomen van de NPR na de zomer. Op 15 december is aangegeven dat er in januari een eerste consultatieversie komt waarbij in het voorjaar dit leidt tot richtlijnen voor bestaande bouw en nieuwbouw.

Zo snel mogelijk duidelijkheid over de bouwnormen (zowel NPR als bouwbesluit). Zonder stagneert de bouwactiviteiten en blijft het onduidelijk wat nodig is voor de gemeente om te doen maar ook wat van een eigenaar van vastgoed of infra verwacht wordt. Begin 2014 werd aangegeven dat het implementeren van Eurocode 8 in het bouwbesluit wel twee tot drie jaar kan duren. Inmiddels is de NEN cie al anderhalf jaar bezig en ligt er nog geen NPR laat staan een voorstel voor een wetswijziging in het bouwbesluit.

Gebiedsafbakening

Op 17 januari geeft de minister aan dat er bij een grondversnelling van 0,12 g bepaalde categorieën huizen gevaar op grote schade geven. Versterking van gebouwen is nodig om de gevolgen van zwaardere aardbevingen te beperken.

Uit het Arup onderzoek bij het winningsplan (onderzoek 1) en vervolgens het NEN interimadvies van 15 mei blijkt dat een zeer groot gebied binnen deze 0,12g contour valt. (nb. hierbij wordt met een lage kans van optreden gerekend. Deze waarschijnlijkheid is een vereiste vanuit de Eurocode 8). Toch heeft de minister maar met 9 gemeenten een akkoord gesloten. Zowel de gemeente Groningen als de gemeente Hoogezand Sappemeer vallen buiten dit zogenaamde kerngebied terwijl het aantal schademeldingen in deze gemeenten die van het zogenaamde kerngebied niet meer ontloopt (Groningen 3180 en HS 1784 (week 50)). Verder adviseert de dialoogtafel (onderdeel van het akkoord en dus ook maar van de 9 gemeenten) over invulling van bijvoorbeeld een schadeprotocol en inrichting van het Centrum voor Veilig wonen. Zaken die ook van cruciaal belang zijn voor bewoners en gedupeerden buiten het kerngebied.

Een duidelijke erkenning van de problematiek buiten het kerngebied en het maken van aanvullende benodigde afspraken buiten het kerngebied.

Consistent risicobeleid

In de komende drie jaar wordt onderzoek naar de berekening en weging van de risico's in relatie met aardbevingen uitgevoerd tot een consistent risicobeleid. De methodiek en normstelling van dit risicobeleid zullen uiterlijk in het najaar van 2015 bekend gemaakt worden (zie ontwerpbesluit).

In het borgingsprotocol of meet- en regelprotocol (onderdeel van het winningsplan) moet de NAM jaarlijks de risico's verifiëren en toetsen of de grenzen van acceptabel risico niet worden overschreden.

Zolang er geen consistent risicobeleid (zie inzet) is het niet mogelijk om te kunnen bijsturen of de onderzoeksresultaten goed te kunnen beoordelen. Voorstel om aan te dringen op versnelling van het gereedkomen van het risicobeleid (EZ). Dit in combinatie met de aanbevelingen die het SodM doet om per half jaar de onderzoeken, de bevingen e.d. te kunnen beoordelen.

Het **seismisch risico** wordt bepaald door de kans dat een bepaalde maximale grondversnelling op kan treden en het gevolg daarvan ofwel de **schade** die ontstaat.

Het **nederlandse risicobeleid** is gericht op het beperken van het risico op **slachtoffers**. Het kent hiervoor twee verschillende benaderingen van het risico:

- Het groepsrisico ook wel maatschappelijk risico genoemd en geeft inzicht in het risico dat er grotere aantallen slachtoffers zullen vallen
- Het plaatsgebonden risico; dit is het risico dat een individu op een specifieke locatie loopt.

OPM: Zowel de manier om het groepsrisico en het plaatsgebonden risico te berekenen als de normstelling (hoeveel doden mogen er vallen) zijn niet vastgesteld. Experts spraken elkaar (2013/2014) tegen.

Debat 5 februari

Het tweede wat ik nodig heb, is een afgewogen, consistent risicobeleid. Op dit moment zegt de NAM dit, Staatstoezicht op de Mijnen dat en de Tcbb zegt weer iets anders. Verder zijn er andere onderzoekers die weer net iets anders beweren. De enige risicoprofessor in Nederland, professor Helsloot, heeft hier ook een gefundeerde mening over. Er zijn heel veel verschillende opvattingen. Ik stel vast dat de meningen over de grootte van het risico in vergelijking met andere risico's en over de vraag wat je moet doen om dat risico hoeveel te beperken, verdeeld zijn. Dat is niet goed. In de komende tweeënhalve jaar ter voorbereiding van een besluit na drie jaar, ga ik ervoor zorgen dat de deskundigen het met elkaar eens worden over een consistent, verantwoord risicobeleid. Over drie jaar heb ik de bevindingen van de onderzoeken die de komende tweeënhalve jaar gedaan worden. Over drie jaar heb ik ook een consistent risicobeleid.

Onderzoeken seismisch risico

Brief 15 dec

In zijn brief van 15 dec geeft de minister aan dat onderzoek naar de aardbeving bij TB nieuwe inzichten heeft opgeleverd. Wat zijn deze inzichten?

Uit de onderliggende rapporten blijkt dat de NAM 108 berekeningen (met verschillende combinaties van deelmodellen) heeft uitgevoerd voor het zuidwestelijk deel maar dat er geen wezenlijk verschil tussen de 108 verschillende berekeningen zit. Zowel de NAM als Sodm doen geen uitspraken over welke combinatie beter is dan de andere. Daarom gaat Sodm een statistische benadering aan waarbij een aantal eerdere statistische observaties niet worden meegenomen en de conclusie is dat er statistisch nog niets kan worden aangetoond. Verder ontbreekt het addendum naar de effecten voor de stad Groningen (28 november 2014). Uit de getoonde berekeningen blijkt dat voor de stad Groningen er namelijk wel verschil zit in de resultaten tussen de verschillende reservoirmodellen.

Ik onderschrijf dan ook de conclusie van het SodM dat het onderzoek naar de gevolgen van gaswinning dient te worden gemaximaliseerd, zodat er meer duidelijkheid komt over de effectiviteit van de maatregelen. De komende tijd moet worden benut om te werken aan een breed geaccepteerde methodiek voor de berekening en de weging van de aardbevingsrisico's in Groningen.

Brief 8 juli: Nam dient

- op korte termijn een meet- en regelprotocol en een risicoberekeningsmethodiek te ontwerpen en te implementeren,
- een onderzoeksplan uit te voeren om de relatie tussen gaswinning, aardbevingen en veiligheid over enkele jaren beter te begrijpen;
- een risicomethodiek te ontwerpen en te implementeren in lijn met het te ontwikkelen risicobeleid..
- Nam ontwikkelt een vervolgstudieplan voor fundamenteel onderzoek naar gaswinning en aardbevingen. In de tweede helft van dit jaar zal NAM het onderzoeksplan in zijn geheel presenteren.

De verwachting is dat aanzienlijke verbeteringen mogelijk zijn door het gebruik van nieuwe berekeningsmethoden. Eerste resultaten worden nog voor eind 2014 verwacht.

Nam zal de komende maanden een methodiek ontwikkelen en toepassen om aardbevingsdreiging en de risico's daarvan in kaart te brengen. De verwachting is dat een eerste rapportage waarin kaarten met een de berekende regionale risico's zijn opgenomen, voor het einde van 2014 beschikbaar zullen komen.

Debat 9 oktober

Wat wij nu aan het doen zijn, is op grond van nieuwe metingen en zeker ook op grond van metingen met betrekking tot de stad Groningen waar ik al eerder over heb gesproken te kijken wat daar precies speelt. Wij komen voor het eind van het jaar met al die onderzoeksgegevens die worden verzameld en gaan dan een combinatie maken van de bevingen die zich kunnen voordoen en de effecten die dat kan hebben. Door de bevingen en de effecten te combineren kun je het risico vaststellen. Dan hebben we dus aan het eind van het jaar een bijgewerkte kaart waarop we precies kunnen zien om welk gebied het gaat en wat de risico's zijn die we in dat gebied lopen.

Debat 5 feb Ik vind dat wij zo veel mogelijk informatie op internet moeten zetten. Een voorbeeld heb ik gegeven door nu alle onderzoeken en adviezen integraal op internet te zetten. Ik heb ook al aangegeven dat wij transparant zullen zijn over wat er de komende tijd aan extra onderzoeken zal worden uitgevoerd. Men zal dit dan kunnen volgen.

Brief 17 jan: Voor de korte termijn, de komende drie tot vijf jaar, bestaat er wel voldoende duidelijkheid over de seismische dreiging e risico's om uitspraken te doen over de noodzakelijke maatregelen. Tegelijkertijd moet ik constateren dat we voor de langere termijn nog veel niet weten. Daarvoor is nader onderzoek nodig dat met voortvarendheid moet worden verricht.

Versterkingsmaatregelen

Brief 15 dec In definitief besluit komt verplichting voor NAM/CVW voor het jaarlijks indienen van een werkplan waarin een aanpak wordt vastgesteld voor identificatie en herstel van de meest kwetsbare gebouwen. In 2015 moet dit leiden tot 11.000 inspecties en versterkende maatregelen bij 3000 huizen en in 2016 voor 5.000. Start met inspecties hogere importantieklasse zoals ziekenhuizen in 2015.

Januari informatie over de voortgang van de versterking van vitale infrastructuur (incl Gasunie en TenneT).

In 2014 uitgevoerd:

- 4.917 inspecties
- 180 huizen kleine maatregelen (vastzetten schoorsteen)
- 177 huizen acuut instortingsgevaar weggenomen (bijv plaatsen stutten) waarvan er 10 zijn opgekocht.
- Scholen in kerngebied onderzocht (aanpak in voorbereiding in relatie tot krimpgebied);
- 200 gebouwsensoren
- Start versterking eemskanaalkade

Debat 9 oktober

Ik vind die versteviging van de huizen in het gebied dus van het allergrootste belang. Daarmee is begonnen. Er zijn inmiddels een stuk of 100 gebouwen veilig gesteld waar problemen waren met de veiligheid. Daar zijn in ieder geval preventief maatregelen genomen waardoor er geen directe problemen voor de gebruikers en de bewoners konden ontstaan.

Dat zijn de grote acute gevallen. Daarnaast zijn er ook een 200 gevallen die wat minder acuut waren maar waar ook snel iets moest worden gedaan. Dat is ook gebeurd. Er is ook onderzocht, om te beginnen bij de ongeveer veertien scholen in het gebied, hoe het daar zit met de veiligheid van het gebouw. Dat is niet genoeg, dat moet in een snel tempo beter gaan. In 2015, volgend jaar, moeten alle collectief gebruikte gebouwen zoals scholen, verzorgingshuizen en zwembaden allemaal worden geïnspecteerd om te kijken wat er in ieder van die gevallen moet worden gedaan.

Bovendien moet er volgend jaar al grootschalig met die versteviging worden gewerkt. Ik heb tegen de NAM gezegd dat ik wil dat die volgend jaar een organisatie heeft die ervoor kan zorgen dat er 3.000 woningen het volgende jaar worden verstevigd, te beginnen in het kerngebied.

Ik wil dus dat de NAM twee dingen doet: alle gevallen die urgent zijn op de een of andere manier aanpakken, maar los daarvan ook een organisatie hebben die in het jaar 2015 al 3.000 gevallen kan aanpakken.

Daarnaast wil ik dat de NAM in 2015 de zaak ook zo organiseert dat ze vanaf het jaar 2016 echt een grootschalige uitrol van de versteviging kan realiseren. Dan zul je dus nog hogere aantallen moeten aankunnen dan de 3.000 die ik net heb genoemd.

Ik weet niet hoe groot dat gebied wordt. Ik weet wel dat we bezig zijn met onderzoeken, dat we gegevens verzamelen en dat we die gegevens analyseren. We geven dat nu een extra accent voor wat betreft de stad Groningen. Dat hele spul wordt met elkaar in verband gebracht. De kans op aardbevingen en het effect daarvan worden vertaald in een risico, en daar wordt een kaart van gemaakt. Ik weet nog niet precies hoe die kaart eruitziet. Dat wordt in december duidelijk. Vervolgens ga je binnen die kaart bekijken welke huizen wel en welke huizen niet gedaan moeten worden.

Brief 17 jan: Eerst zullen de meest kwetsbare huizen en belangrijke gebouwen als ziekenhuizen en scholen worden versterkt. ... vervolgens worden gezien welke aanvullende maatregelen nodig zijn. Nam heeft dit vastgesteld in een plan van aanpak voor de komende jaren: voor eind 2015 15.000 inspecties huizen. Na onderzoek en na marktconsultatie zullen de uitvoerende activiteiten voortvarend worden opgeschaald in de jaren 2014 en 2015.

Publieke regie

Brief 15dec Gericht op vervangende woonruimte, afhandeling vergunningstrajecten en knopen doorhakken over prioritering van maatregelen.

Debat 5 feb: Als de proceduretijd wordt bepaald door de lange doorlooptijden bij gemeenten omdat ze heel veel op zich afkrijgen, gaan wij teams formeren om met externe ondersteuning de zaken bij de gemeenten en bij de provincie er zo snel mogelijk doorheen te krijgen. Dit zal wel moeten gebeuren met behoud van de noodzakelijke kwaliteit. Er mag echt geen tijd verloren gaan

Dus gekoppeld aan versterkingsmaatregelen en daarmee ook aan gebied waar dat plaats gaat vinden.

Productie Gas

Brief 17 jan ivm omzetting van hoogcalorisch gas (uit andere velden) naar laagcalorisch gas (en de capaciteit van de conversieinstallatie) is het maximaal mogelijk om de productie terug te brengen naar 30 miljard m³ per jaar. Maar dan grote schommelingen in onttrekkingen. Wil men zo vlak mogelijk produceren dan is circa 40 miljard m³ minimaal noodzakelijk.

... het scenario waarin de gehele productie uit het Groningenveld wordt stopgezet, wat leidt tot een afname van de seismische dreiging met 38% in de komende tien jaar.

Brief 6 mei: op basis van deze onderzoeken (elf kamp) wordt de komende jaren verder onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de productie verder te verminderen. Tevens worden indien nodig , voorbereidingen getroffen om een vermindering van de gasproductie uit het Groningenveld te accommoderen. Voorbeelden hiervan zijn uitbreiding van de stikstofcapaciteit en overleg met de ons omringende landen over de afbouw van de markt voor laagcalorisch gas.

Waardevermeerderend pakket

Brief 17 jan: Voor de komende vijf jaar levert NAM voor in totaal 125 miljoen euro een bijdrage aan een waardeverhogend pakket aan maatregelen gericht op huizen in het risicogebied maar ook daarbuiten.

Onderzoeksraad voor de Veiligheid

Brief 17 jan: verder vraag ik de Onderzoeksraad voor de veiligheid na te gaan of en in welke mate in de besluitvorming tot nu toe rekening is gehouden met veiligheid.

Webpag onderzoeksraad: De Onderzoeksraad voor Veiligheid is een onderzoek gestart naar de wijze waarop de veiligheid van de inwoners van de provincie Groningen de afgelopen jaren is meegewogen bij de besluitvorming over de gaswinning in Groningen. Dat heeft de Raad vandaag (23 jan 2014) bekend gemaakt. De Raad wil weten wat de betrokken partijen tot nu toe hebben gedaan om de risico's van gaswinning in Groningen in kaart te brengen en te beheersen.